

بررسی و معرفی اولین‌های پزشکی و تحقیقاتی اسلامی ایرانی

مجری: دکتر علی‌اکبر ولایتی

نوع طرح: راهبردی

سال شروع: ۱۳۹۱

سال پایان: ۱۳۹۱

چکیده

مقدمه

بررسی ریشه‌ها و سکوه‌های شروع به کار و نقاط آغازین دانش پزشکی در ایران ضروری است. برای بررسی فراز و فرود تطور دانش پزشکی در یک سرزمین یا تمدن، لازم است ریشه‌ها و نقاط آغازین اجزاء تشکیل‌دهنده دانش در هر سرزمین موردبررسی قرار گیرند که در طرح حاضر، دانش پزشکی ایران مورد مطالعه قرار گرفته و سرآغازهای دانش پزشکی در آن بررسی شده است. بنابراین هدف کلی این طرح معرفی نخستین‌های دانش پزشکی ایران و اسلام است.

روش‌شناسی

ابتدا شورای هادی و مشورتی طرح و شناسایی منابع و موضوعات تحقیق تشکیل شد و دوره‌های تاریخ ایران موردبررسی قرار گرفت و نخستین پزشکی آن دوران مشخص شد. سپس جریان‌های منحصربه‌فرد و تأثیرگذار بر تاریخ پزشکی ایران موردبررسی قرار گرفت. درنهایت داده‌های مربوط به آن‌ها استخراج و موردبررسی قرار گرفت. بر اساس داده‌های تاریخی، تحلیل‌های مورد استفاده مربوط به هر بخش استخراج و بررسی شد.

یافته‌ها

در این بررسی ایران پیش از اسلام، ایران اسلامی از قرن اول تا سیزدهم هجری و ایران معاصر از قرن سیزدهم هجری تاکنون بررسی شده است. در دوران پیش از اسلام دانش پزشکی در ایران وجود داشته اما منابع برای بررسی آن محدود است. هر یافته متقن پزشکی این دوران را می‌توان سرآغازی برای دانش پزشکی ایران پیش از اسلام به شمار آورد. هریک از مکاتب پزشکی در دوره‌های تاریخی ایران اسلامی و معاصر سرآغازهای دانش پزشکی خاص خود را داشته‌اند. هر یک از مکاتب پزشکی در دوره‌های تاریخی ایران اسلامی و معاصر سرآغازهای دانش پزشکی خاص خود را داشته‌اند؛ اما جریان‌های تأثیرگذار بر سرآغازهای دانش پزشکی این دو دوران متفاوت است. در دوره‌های نخست (ایران دوران اسلامی) مکتب پزشکی ایرانی یک جریان کاملاً بومی و آمیخته با عناصر تمدن ایرانی و اسلامی بوده است. در دوران دوم (ایران معاصر) دانش پزشکی ایران کاملاً وابسته به غرب بوده و آبخور آن دانش پزشکی غرب بوده است.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج این طرح به‌مثابه یک راهنما، مشخصات پژوهشی و دشواری‌های راه آن را در طول تاریخ گذشته ما برای جوانان به‌خوبی بیان نموده و می‌تواند به‌عنوان الگویی برای آنان مورد استفاده قرار گیرد.

کلیدواژه: پزشکی ایران، پزشکی اسلام، تاریخ پزشکی ایران، اولین‌های پزشکی، تحقیقات.